

Reagan'ın Mirası ve Çin ile İlişkilerde Dersler

Soğuk Savaş'ın donuk sularında, bir efsanenin buz gibi sisi arasından; Ronald Reagan'ın Sovyetler Birliği'ni dize getirdiği ve tarihin akışını değiştirdiği yankılanır durur. Ancak yanıltıcı bir masaldır bu; Soğuk Savaş'ın sonu ve Sovyetler'in çöküşü, Reagan'ın demir yumruğu altında ezilen bir imparatorluğun hikâyesi değildir.

Kendi iç dinamikleri ve liderlerinin reform arayışı sonucu olarak şekillenen bir harp sonucu olmuştur. Mihail Gorbaçov'un cesareti, perde arkasında dönen karanlık oyunlar ve uluslararası alanda oluşan güç dengeleri, bu sürecin gerçek aktörleridir. Bugün; Çin ile yaşanan bir rekabette Reagan'ın hortlattığı hayaleti takip etmeye çalışan Cumhuriyetçiler ise tarihe yanıltıcı yansımalarına kapılarak dünyayı delegecek gerçekçi olmayan beklentilere, tehlikeli stratejilere koşuyorlar. Bu sadece bir yanılısamanın peşinde koşmayı değil, aynı zamanda topluca küresel istikrarı bozacak bir oyunun parçası olmayı ifade eder. Reagan'ın mirası, Soğuk Savaş'ı kazandığına dair bir yalandan ibaret bir mitin uzağındadır; peki, ne sunar bu bize? Aslında, birçoklarının düşündüğü kadar basit değil, daha çok karmaşık bir lider profilidir. Bu profil, geleceğin liderleri için bazı dersler içerir; özellikle de bir süper güç olarak yükselen Çin ile ilişkiler konusunda. Reagan'ın gerçek mirası, kararlılık ve esneklik dengesi arasındaki ince çizgiyi; güç gösterisi ve diplomasi, sert sözler ve yumuşak eylem dengesini anlamanızı sağlayacak.

Reagan dönemi, Soğuk Savaş boyunca Amerikan dış politikasının buz gibi yüzünü simgeler. Bununla birlikte, bu dönemde derinliklere inildiğinde yalnızca askerî birikimler ve sert söylemlerin hâkim olduğu bir tablo değil, aynı zamanda karmaşık diplomasi ve strateji dizilerinin gözlemlendiği sahne ortaya çıkar. Reagan ile Sovyet rejimi arasındaki rekabet “biz kazanacağız, onlar kaybedecek” türünden kelamlara sıkışıp kalmamış; Gorbaçov ile kafa sulandıran samimi ilişkiler ve silahsızlanma anlaşmaları biçiminde dengede kalmıştır.

Sovyetler Birliği'nin çöküşünün bu dönemin bir ürünü olduğu hatta doğrudan bu dönemin stratejilerinin sonucu olduğu ileri sürülebilirse de aslında bu çöküş, Gorbaçov'un perestrojka ve glasnost gibi iç reformlarına ve ekonomik zorluklarına, dünya çapındaki değişikliklere ve halkın artan hoşnutsuzluğuna bağlı olarak birçok faktörün bir araya gelmesi sonucu olmuştur. Reagan'ın Sovyet yönetimine yönelik politikalarının etkisi olan bu faktör, genellikle abartılmış ve yanlış anlaşılmıştır. Çin'deki duruma Reagan'ın politikalarının bir dereceye kadar yöneltilmesi, tarihte yapılan hataları tekrarlamak ve yeni planlar inşa etmek gerektiği anlamına gelmektedir.

Çin'in ekonomik ve siyasi yapısı, eski Sovyetler Birliği'nden farklıdır ve bu nedenle, Reagan politikalarının tekrarı olarak işe yaramaz. Geçmişte yapılan hataları ve başarıları analiz etmek tarih bilincine dönük bir çabadan başka anlama gelmez.

Soğuk Savaş'ın sona ermesi ve Sovyetler Birliği'nin çöküşü, tarihin karmaşık dokusunda, Reagan'ın stratejilerinin bir zaferi olarak değil, dönemin zorunlu sonucu olarak yerini almıştır. Reagan'ın mirası, bir liderin kararlılığı ve esnekliği arasındaki dengeyi, güç gösterisini ve diplomasiyi, sert sözleri ve uzlaşmacı eylemleri nasıl bir araya getirdiğini anlamakla başlar.

Bu miras, bugünün liderlerine, özellikle de yükselen bir süper güç olan Çin ile ilişkilerde, geçmişin basitçe yeniden canlandırılmasının ötesinde, daha nüanslı ve stratejik bir yaklaşım gerektirdiğini hatırlatmaktadır. Çin ile olan mevcut gerilim, Reagan'ın politikalarının bir kopyasını uygulamak yerine, geçmişin derslerini doğru okuyarak ve günümüzün zorluklarına uygun yeni stratejiler geliştirerek ele alınmalıdır. Bu, sadece güç kullanımını ve askerî baskıyla sınırlı kalmayıp ekonomik iş birlikleri, kültürel alışverişler ve karşılıklı anlayışın teşvik edilmesi gibi çok yönlü bir yaklaşımı içermelidir.

Tarih, geleceğe yön vermek için bir rehber olabilir ancak sadece geçmişin olaylarını ve liderlerini doğru anladığımızda ve onlardan ilham alarak kendi zamanımızın zorluklarına uygun çözümler ürettiğimizde gerçekten değerli olur. Reagan'ın Soğuk Savaş'ı kazandığına dair mit, bugünün dünya liderlerine, tarihi yeniden yazmak yerine, ondan dersler çıkararak daha bilge ve daha etkili politikalar geliştirmeleri için bir uyarı işareti olarak hizmet etmelidir.

Aybars Öztuna, "Reagan'ın Mirası ve Çin ile İlişkilerde Dersler"

<https://www.fikirtepedi.com/dis-politika/reaganin-mirasi-ve-cin-ile-iliskilerde-dersler/>

(Yayın Tarihi: 19 Eylül 2024).